

www.e-rara.ch

Quaestiones aliquot Caroli Martelli historiam illustrantes

Burckhardt, Jacob

Basiliae, 1843

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 3136

Persistent Link: <http://dx.doi.org/10.3931/e-rara-16908>

Quaestio quinta. Quomodo Carolus Martelli cognomen acceperit.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Eudo favebat, e medió tollendus, tertiusque et Eudoni et Carolo gratus, *Theodoricus* scilicet *Calensis* creandus erat.

QUESTIO QUINTA.

Quomodo Carolus Martelli cognomen acceperit.

Nomen *Martelli* apud scriptores Caroli æquales non inveniri satis notum est. Alio quippe cognomine fere omnes usi sunt, *fortissimum* vocantes. Sic genealogus codicis Monacens. ap. *Pertz. II.*: Carolus *cognomento fortissimus*, dux. — *Vita S. Rigoberti II.*: vir bellicosus et robore *fortissimus*. — *Chron. Moissiac.* ad a. 757: (Saraceni) Carolum *fortissimum* in omnibus repererunt. — Quibus accedit Alcuinus in *vita S. Willebrordi* cap. 25... Pipinum filium *fortissimi* ducis Francorum Caroli.

Primus de antiquitate nominis «*Martellus*» disseruit Henr. Valesius, qui ab Hepidanno et Odoranno, Alamannico utroque Sæculi XI. monacho, nomen illud Carolo inditum censuit. Sed inventus est codex, teste *Pertzio* sæculo nono exaratus, *Annales* videlicet *S. Germani Parisiensis*, ubi ad a. 745 Carolus «*Martellus*» vocatur. Longe vero antiquius huius cognomenti exemplum exstare videbatur, quam diu in *Pauli Diaconi* libello: de episcopis *Mettensis* ecclesiæ, *Mabillonii* lectio (*Acta Sanctor. ord. S. Bened. tom. II. pag. 159*): «*Pipinus brevis* (i. e. *Heristallius*) genuit Karolum *tuditem* sive *Martellum*, viris omnino *fortissimis* conferen-

dum," — genuina habita est. At eodem loco in editione Pertzii (Monumenta, tom. II. pag. 264) verba «Tuditem sive Martellum» desunt.

Attamen cognomentum istud non sæculo nono demum inventum, sed ipsi Carolo adhuc vivo post Saracenos in pugna Pictaviensi devictos datum esse videtur, ab ipso scilicet *populo*, *victoriam carminibus celebrante*. (b. h. der Name scheint zuerst in einem Volksliede aufgefunden zu sein.) Quo etiam factum esse videtur, ut per tantam sæculorum seriem apud omnes auctores pervalerit. Sane scriptores coævi, falso quodam eruditionis studio pulsati nomen a populo (rebus ipsis magis quam notionibus addicto) inditum contemnentes, pro «Martellus» tenuiore verbo: «*Fortissimus*» usi sunt; sed tanta fuit nominis per populum pervulgati vis, ut iam post sæculum elapsam etiam in libros reciperetur, vel saltem cum ipso verbo latino, quod «Martellum» significat, scil. *Tudes* vel *Tudites*, permutaretur.

Ceterum duobus modis nomen explicare licet; siquidem Carolus aut in ipso Pictaviensi prælio malleum (eximium Germanorum telum) vel bipennem manu gerebat, aut malleo ob fortitudinem comparabatur, quod ultimo positum mihi præferendum esse videtur, cum etiam auctores medii ævi ita intellexerint.

Duo testimonia iungam: *Hugonis abbatis chron.*

Viridunense (Sæc. XII. incunte scriptum): quia sicut malleo universa tunduntur ferramenta, ita ipse contrivit omnia sibi regna vicina.

Chroniques de Saint-Denys (Sæc. XIII.) Lors (i. e. post Pictaviense prælium) fu primes appellez Martiaus par son non: car aussi comme li Martiaus debrise le fer et l'acier et tous les au-

tres metaus, aussi froissoit-il et brisoit par la
bataille tous ses anemis.

Nil dicam de malleo Thôr, numinis Germanici,
cum nondum satis perspicuum sit, quid illi cum malleo
Caroli?